

PRIKAZ SAVETOVANJA: KOPAONIK BIZNIS FORUM 2011

KAKO DA OSIGURAVAJUĆE KUĆE DOPRINESU ODRŽIVOM RAZVOJU

Kopaonik Biznis forum 2011, sa oko 500 učesnika iz zemlje i inostranstva, 70 panelista i 50 novinara, otvorio je predsednik Udruženja korporativnih direktora Srbije **Toplica Spasojević**. U pozdravnom govoru Spasojević je rekao da, pored pozitivnih pokazatelja poput smanjenja deficita i povećanja izvoza, ima i negativnih pojava, a to su, pre svega, smanjenje zaposlenosti – 200.000 nezaposlenih više nego u prethodnom periodu. Spasojević je ocenio i da novi post-krizni model može da bude dobar polazni materijal za preobražaj privrede.

– Premijer i predsednik Srbije treba da imaju širok ekonomski savet, a neophodno je i da se restrukturira javni sektor. Potrebna je efikasna javna uprava, svedena na meru koju privreda može da izdrži, kao i stvaranje ambijenta povoljnog za strane investicije – istakao je Spasojević.

Veliko interesovanje izazvao je nastup čelnih ljudi vodećih osiguravajućih društava i stručnjaka u toj oblasti na Panelu 6. pod nazivom „Kako da osiguravajuće kompanije doprinesu održivom razvoju”. Panel je održan drugog dana Foruma i na njemu su učestvovali predstavnici vodećih osiguravajućih društava u Srbiji: generalni direktor kompanije „Dunav osiguranje” **mr Milenka Mila Jezdimirović**, generalni direktor kompanije „Delta Đenerali” **Nebojša Divljan**, potpredsednik kompanije DDOR „Novi Sad” **Darko Botić**, predsednik uprave „Sava Re” **Zvonko Ivanušić** i generalni direktor kompanije „Uniq osiguranje” **Zoran Višnjic**.

Uvodničar i moderator Foruma bio je **prof. dr Boris Marović**, član Saveza ekonomista Srbije, koji je ukazao na činjenicu da osiguranje u toku svetske ekonomske krize nije trpelo negativne posledice. Jedina kompanija koja je pretrpela gubitke jeste IFG, po veličini treća osiguravajuća kuća u Sjedinjenim Američkim Državama.

– Sve ostale kompanije nesmetano su obavljale svoj posao i u poslednje tri-četiri godine beleže rast – rekao je Marović. Kada je reč o Srbiji, Marović je kazao da je ukupna premija osiguranja u prethodnoj godini iznosila 575 miliona dolara, te da je Srbija, po tom kriterijumu, iza Slovenije i susedne Hrvatske.

Profesor Marović ocenio je i da je osiguranje važna karika u privrednom toku, te da je u prirodnoj korelaciji sa održivim razvojem.

Toplica Spasojević, predsednik Udruženja korporativnih direktora Srbije

– Koliko je osiguranje moćno, vidimo na istorijskom primeru: sredstvima matematičke rezerve osiguranja života Amerikanci su finansirali svoje učešće u Drugom svetskom ratu. Osiguranje je, po definiciji, veoma važna karika u tokovima društvene reprodukcije. Kada je ta karika čvrsta, i privreda spokojno i mirno može da posluje. Štete i katastrofe za poslednjih 10 godina veće su nego što su bile u osvit savremene civilizacije. Kataklizme u poslednjih pet godina neverovatno su krupne. U tom kontekstu sagledavamo izuzetnu funkciju naše delatnosti. Još jedan primer: štetu od

terorističkih napada 11. septembra 2001, katastrofe koja se meri iznosom od 100 milijardi dolara, u dobroj meri, sa više od 46 milijardi, naknadile su osiguravajuće kuće – rekao je Marović i dodao da bogati, pored toga što imaju novac, imaju sposobnost i da svesno, veoma brzo i efikasno nadoknađuju izgubljena sredstva i dobit, i to putem osiguranja.

Osvrćući se na podatke o osiguranju u bivšoj Jugoslaviji, prof. dr Boris Marović dodao je da je ukupna premija osiguranja u Sloveniji prošle godine iznosila preko dve milijarde i sto miliona dolara. Sledi Hrvatska sa 1,2 milijarde dolara, zatim Srbija sa 575 miliona, BiH sa 175 miliona, Makedonija sa sto jednim milionom i Crna Gora sa 64 miliona dolara.

– Još jedan podatak pomoći će mi da predstavim čvrstu korelaciju između privrednog razvoja zemlje i stepena razvoja tržišta osiguranja. U ukupnom društvenom proizvodu, premija osiguranja u zemljama Evropske zajednice učestvuje sa 8,6 procenata, u Sloveniji sa šest odsto, u Hrvatskoj 2,8 odsto, a u Srbiji 1,8 procenata. Za nas je posebno interesantno da ukažemo na određene relevantne faktore, te da odgovorimo na pitanje koliko i kako osiguranje pomaže održivom razvoju – zaključio je profesor Marović.

Prof. dr Boris Marović

Prvi učesnik na panelu Nebojša Divljan, predsednik Upravnog odbora i generalni direktor „Delte Đenerali“, dao je odgovor na pitanje o poreskim olakšicama kao podsticaju u domenu životnih osiguranja, kao i odgovor na pitanje njihovog uticaja na razvoj osiguranja uopšte, na ukupan privredni razvoj i na korelaciju s razvojem nacionalne ekonomije.

– U Srbiji se godišnje, po glavi stanovnika, troši 12 evra na životno osiguranje. Prosečan račun u supermarketu je

560 dinara, pri čemu potrošnja mesa, recimo, opada. Činjenica je da imamo nerazvijeno životno osiguranje, ali ovde se ne radi o tome da neko želi naglasiti kako je to bolesna privredna grana kojoj treba pomoći. Nismo ni rudari ni malinari da bi se neko bavio nama kako bi naš biznis bio veći. Ova kampanja koju svi zajedno usmeravamo ka vladi, državi i državnim institucijama ima cilj da ukaže na to da zbog nerazvijenosti delatnosti osiguranja, država propušta jednu razvojnu šansu. U zemljama EU, tačnije u Evrozoni, od ukupne štednje domaćinstava 40 procenata ide u banke, 21 odsto u životna osiguranja, 15 ili 16 procenata u investicione i penzijske fondove, i dva-tri odsto ostaje za *private equity*. U Srbiji, s druge strane, 95 procenata ukupne štednje stanovništva otpada na bankarske depozite, a preostalih pet odsto na sve druge oblike privatnih investicija, životno osiguranje, penzijske fondove i slično. Nešto tu nije u redu – kazao je Nebojša Divljan i dodao da je suštinsko pitanje to da li je za državu i njen razvoj hendikep ukoliko je u finansijskom sektoru sve koncentrisano u bankarstvu, dok su drugi stubovi tog sektora veoma atrofirali, što je na delu u Srbiji.

Direktor „Delte Đenerali“ upitao je zašto države razvijenije od nas imaju veća ulaganja u penzijske fondove i životna osiguranja.

– Kada smo počeli ovim da se bavimo, naučili smo da postoji jedna regresivna kriva koja kaže: države u kojima je BDP po glavi stanovnika oko 4.000 evra na osiguranje troše oko dva procenta. I Srbija na toj krivoj, baš kao po običaju, tačno zauzima predviđenu poziciju. Države koje dostižu BDP koji po glavi stanovnika iznosi 6.000 ili 7.000 evra, kao što su Slovačka i Hrvatska, troše tri odsto prihoda stanovništva na osiguravajuće polise. Te zemlje, a naročito one još bogatije, stimulisale su razvoj životnih osiguranja – rekao je Divljan.

On je potom pomenuo poreske podsticaje i obznanio da je pripremljen artikulisani, završen predlog za našu državu, po ugledu na tri razvijene evropske zemlje: Španiju, Francusku i Italiju.

– Te zemlje su svojim građanima davale poreske povraćaje ukoliko zaključe dugoročne ugovore o životnom osiguranju. Zašto? Zato što su ugovori o životnim osiguranjima ubedljivo najduži ugovori koji postoje u finansijskom sektoru i u Srbiji prosečno traju od 18 do 19 godina. Prema tome, osiguravajuće kuće traže dugoročna ulaganja. Njih ne zanimaju visoki plasmani koji donose prihode, nego dugoročni, sa mirnim stopama, upravo onakvi plasmani kakvi su preko potrebni za razvoj državne infrastrukture – naglasio je Nebojša Divljan.

Prema njegovim rečima, države podstiču životna osiguranja da bi za sebe dobile najbolja investiciona sredstva.

Takve stvari država finansira sakupljajući dugoročna sredstva, kao što su životna osiguranja i penzijski fondovi.

– To je razlog zašto smo se odlučili da državu podstaknemo da malo aktivnije radi na razvoju tih osiguranja. Naravno da želimo da razvijemo svoj biznis. Mi nismo najveći Samarićani u ovoj zemlji, ali smo apsolutno ubeđeni da se radi o čistom projektu, čija bi realizacija stimulisala internu štednju, a ne zaduživanja u inostranstvu. Državi smo ponudili da kompletne premije životnih osiguranja plasiramo u dugoročne obveznice i da joj na taj način napravimo apsolutni *keš flou*, gde bi jedne godine građanin uplatio 500 evra, iduće godine dobio 25 odsto povraćaja na tih 500 evra, a naredne godine opet uplatio 500 evra jer ima dugoročan ugovor za sledećih 20 godina.

Divljan je izneo i mišljenje da je takvim projektom, s razrađenim algoritmom potrebnim i poreskoj administraciji – koja, prema njegovim rečima, predstavlja ozbiljan problem – državi ponuđeno dobro rešenje: pre nego što se zaduži u inostranstvu i pre nego što se kratkoročno zaduži, država može da napravi dodatni napor i prikupi deo finansijske akumulacije stanovništva. Država će za sebe dobiti povoljnije uslove finansiranja upravo za dugoročne projekte, kojih uvek ima, i otvoriće pitanje navikavanja i privikavanja građana da se sami staraju o sopstvenoj budućnosti, sopstvenom životu, o zdravlju, pa i o imovini, što je, kako je istakao direktor „Delte Đenerali“, kod nas strahovit problem, koji se odlaže iz generacije u generaciju.

– To je nešto što mi kao delatnost pokušavamo da ponudimo državi. Naše stanovništvo ima volje da štedi i zna šta je štednja, samo je potrebno da mu se ona u budućnosti predstavi na pravi način – istakao je Divljan.

Posle njegovog izlaganja, pitanje gde bi se mogla plasirati prikupljena premija iz osiguranja i šta to znači za osiguravajuću delatnost i privredni razvoj naše zemlje upućeno je ekspertu za finansije mr Milenki Mili Jezdimirović, generalnom direktoru Kompanije „Dunav osiguranje“.

– Svojevremeno sam pročitala tekst o tome kako bogati Kinezi upisuju svoju decu u posebna obdaništa zbog toga što tamo stiču određene navike. Bila sam zapanjena kada sam shvatila o kakvim je navikama reč. Prva navika bila je da se deca kupaju u hladnoj vodi, druga da hodaju po kamenčićima koji su toliko oštri da ponekad naprave neku ozledicu na tabanima, a treći razlog zbog kojeg su decu upisivali u ta obdaništa jeste učenje štednje. Veoma bih volela kada bi se dogodilo da naše bake i deke unucima za rođendan kupuju polise osiguranja ili neki drugi vid štednje, a ne

igračke i potrepštine kratkog roka upotrebe – rekla je direktorka „Dunav osiguranja“.

Vraćajući se na početke svog rada u Ministarstvu finansija Republike Srbije, Milanka Mila Jezdimirović kazala je da je tamo učila od mnogih dobrih učitelja, valjanih finansijera, i bila iznenađena kada joj je jedan stari službenik Ministarstva finansija rekao da će biti dobar finansijer tek kada od svog ministra bude uvek znala da „sakrije“ malo para.

– Uvek, ili makar često, spasonosno rešenje je upravo u tome da se mali deo novca skloni sa strane, a to je štednja. Radeći u osiguranju posle iskustva stečenog u Ministarstvu finansija i bankarstva, shvatila sam da je u finansijskoj sferi osiguranje najkompleksnija oblast, i to ne samo stoga što tu treba prikupiti premiju i ubediti potencijalne klijente da im je osiguranje preka potreba i investicija, a ne trošak. Budućeg osiguranika treba uveriti da polisa veoma malo košta s obzirom na pomoć koju pruža kad mu je najpotrebnija. Tako sam uvidela koliko je bitno da ljudi shvate šta je osiguranje i u šta investiraju novac da bi se zaštitili od rizika. Osiguranje je kupovina budućeg neizvesnog događaja koji se zove rizik i iza kojeg stoji moguća šteta. Kada bi ljudi znali da se štete neće dogoditi, niko se nikad ne bi osiguravao jer ne bismo imali potrebe za tim – rekla je Milenka Mila Jezdimirović.

Direktorka „Dunav osiguranja“ govorila je i o specifičnoj prirodi osiguranja kao privredne delatnosti. Za razliku od drugih subjekata u privredi, koji treba da izmire troškove proizvodnje ili usluga, ispune obaveze prema državi, isplate zarade radnicima i iskažu određeni profit, osiguravajuće kuće, pored svega pobrojanog, moraju i da investiraju sredstva prikupljena na osnovu premije. Suština osiguravajuće delatnosti, prema rečima Mile Jezdimirović, jeste da obezbedi veliku finansijsku ažurnost kako bi osiguranicima šteta bila naknađena kad im je najpotrebnije, a to je čas kada se ostvari osigurani slučaj.

– Građanin u Srbiji, u proseku, na osiguranje godišnje potroši 10 evra, a na cigarete 66 evra, tako da „argumentacija“ da smo siromašni, da nemamo sredstava za život i da imamo preča posla od osiguranja „ne drži vodu“. Potrebno je samo malo više discipline, malo više brige o sebi. U našem regionu, u našoj zemlji, deo prikupljene premije sada vrlo ekstenzivno koristimo, i najveći deo sredstava drži se u bankama. Onaj deo koji bi mogao da se koristi na drugi način, kompanija „Dunav osiguranje“ hlabro pokušava da uloži u druge vidove plasmana. Prvi smo investirali u korporativne obveznice i pokazali da je to moguće, te da imamo poverenje u partnere, naše osiguranike. I bili smo

u pravu. Iznos plasiranih sredstava uredno je vraćen, kamata naplaćena, a napravili smo i dobar iskorak u pogledu povećanja proizvodnje i zapošljavanja novih, mladih ljudi. Najnoviji vid plasmana koji smo ostvarili pre desetak dana tiče se lokalne samouprave. Naime, u opštini Čajetina i Ivanjica potpisali smo protokole sa svojim strateškim partnerom EPS-om o finansiranju i izgradnji mini hidroelektrana i postrojenja za proizvodnju solarne energije. Na ovaj način pokušavamo da pokažemo kako se sredstva prikupljene premije, sredstva osiguranika, mogu oplodavati, i kako se mogu stvarati uslovi za povećanje prihoda lokalnih budžeta i budžeta Republike Srbije, uz zapošljavanje ljudi – podvukla je Milenka Mila Jezdimirović.

Osim toga podsetila je i na pojavu začaranog finansijskog kruga iz 2000. godine, kada EPS nije mogao da izmiruje obaveze prema državi posle NATO bombardovanja, budžet nije mogao da obezbedi dotaciju Fondu PIO, koji, nadalje, nije mogao da isplati penzije – pa penzioneri nisu mogli da plate struju.

– Napravili smo kombinaciju, tačnije raspodelili teret na tri kase. Vlada je donela uredbu o isplati penzija u bonovima za struju. Rešili smo tu fazu problema, ali EPS je i dalje grcao u problemima. Prilikom stvaranja koncepcije budžeta za 2001. godinu, napravili smo značajan iskorak tako što smo četiri milijarde dinara bilansirali za oživljavanje EPS-a. Kao i svi u Ministarstvu, bila sam veoma zadovoljna time što smo na svaki plasman sredstava iz budžeta prema EPS-u mogli da gledamo kao na bujanje budžetskih prihoda. Kako? Tako što je u revitalizaciju EPS-a bilo uključeno mnogo privrednih subjekata čija je delatnost s tim povezana. Videli smo da se povećavaju i prihodi Fonda PIO i prihodi Fonda za zdravstveno osiguranje, a neminovno s tim i priliv u budžet. Tako smo izašli iz vrzinog kola. Bilo bi divno kada bismo mogli da utičemo na našu elektroprivredu da počne prikupljati sredstva emitovanjem korporativne obveznice za koju bi, sigurna sam, bilo mnogo interesenata. Važno je takođe pokušati da na lokalnu zaposlimo opštine i gradove na način koji će obezbediti da se za potrebe lokalnih samouprava prikupljaju sredstva, da se uključi dijaspora koja bi sigurno našla interesa da za rodni kraj kupi neku municipalnu obveznicu, da se obnavlja i izgrađuje vodovod ili put u opštini ili gradu gde je neko rođen, a živi daleko. Mogućnosti koje su stvorene, ali nažalost i nedovoljno zaokružene zakonskom regulativom u pogledu izdavanja municipalnih obveznica, stoje nadohvat ruke. Osiguravajuće kuće sigurno bi bile zainteresovane da sredstva od prikupljene premije tu plasiraju. Nažalost, postoji kočnica

u još nedovršenom regulatornom okviru. Fali nam još jedan zakon – zakon o sredstvima u lokalnoj svojini, za koji će, nadam se, biti sluha u skoroj budućnosti i koji će biti donet kako bismo mi iz osiguranja mogli da pokažemo da se naš kapital i na ovaj način može plasirati i tako pomoći lokalnim zajednicama da počnu da investiraju na svom ataru – zaključila je Mila Jezdimirović.

Mr Milenka Mila Jezdimirović

O pravnoj regulativi govorio je Darko Botić, izvršni direktor za specijalne projekte i zamenik predsednika IO DDOR „Novi Sad”.

– U kontekstu ovih razgovora o značaju životnog osiguranja u Srbiji izneo bih nekoliko stvari koje inicira Udruženje osiguravajućih društava Srbije. Reč je o problemima s kojima se sučeljavamo na polju razvoja životnog osiguranja. Jedno od pitanja jeste angažovanje prodavaca. Od 2005. godine imamo Zakon o osiguranju, koji je u vreme donošenja, svakako opravdano, zastupanju u osiguravajućoj delatnosti pristupio na oprezn i restriktivan način. Parafraziraću odredbu koja se odnosi na prodavce ili zastupnike, dakle na fizička lica. Tu stoji da se „poslovima zastupanja može baviti fizičko lice koje ima licencu NBS, a koje se, kao preduzetnik,

može baviti zastupanjem kao jedinom delatnošću”. Mi već odavno smatramo da to nije dobro i ponovo smo pokrenuli inicijativu da se ova odredba liberalizuje zato što imamo problem da angažujemo veći broj ljudi za posao koji, kao jedina delatnost, jednom fizičkom licu, nažalost, ne može obezbediti egzistenciju. Dakle, inicijativa je da odredba bude korigovana u delu gde se kaže da to mora biti jedina delatnost kojom se fizičko lice bavi. Postoje, naravno, i drugi modaliteti. Mislimo, pre svega, na korišćenje odredbe iz Zakona o radu što se tiče ugovora o trgovinskom zastupanju. Na ovaj način došlo bi do boljeg obuhvata životnog osiguranja, ali i ostalih jednostavnijih osiguravajućih usluga, pri čemu bi se smanjili i troškovi; s druge strane, otvorila bi se mogućnost da se angažuje veći broj ljudi, pre svega mladih. Druga stvar koju smo inicirali jeste promena odredbe Zakona o osiguranju koja predviđa obavezno razdvajanje životnog od neživotnog osiguranja. Ta odredba bila je diskutabilna i u vreme donošenja zakona. Tada postojeće osiguravajuće kuće smatrale su da kompozitna društva, koja se bave i neživotnim i životnim osiguranjem, na osnovu stečenih prava, mogu da rade posao onako kako su to činila i do tada. Uostalom, takva rešenja postojala su i postoje u Evropskoj uniji. Smatramo da društva formirana posle usvajanja ovog zakona, eventualno, mogu da razdvoje ove usluge i priklone se jednoj vrsti osiguranja. Ipak, u Zakonu je ostalo da kompozitna društva moraju razdvojiti usluge. Nekoliko puta tokom proteklih godina, otkako važi ovaj zakon, zakonodavac je jednostavno pomerio rok za stupanje na snagu sporne odredbe. Prvo je zakonski odvojeno reosiguranje od osiguranja, pa onda i životno od neživotnog osiguranja, a poslednji dati rok za razdvajanje ističe 31. decembra 2011. godine. Mi iz delatnosti osiguranja smatramo da ovo pitanje treba konačno rešiti. Mislimo da rešenje nije ni u tome da se rok ponovo pomeri za godinu-dve. Problem je, u suštini, u tome što morate potpuno razdvojiti kompaniju, od jednog pravnog lica stvoriti dva, sa svim troškovima i gubljenjem energije. Po stupanju ove odredbe na snagu neke kompanije možda bi odustale od bavljenja životnim osiguranjem – rekao je Botić.

Prema njegovim rečima, suština inicijative upućene Ministarstvu finansija jeste u prihvatanju da se razdvoje portfelji životnog i neživotnog osiguranja, ali na drugi način, drugim propisima, kontnim planovima, a ne da se od jednog stvaraju dva pravna lica.

– Kao kompozitne firme, u Srbiji još uvek posluju sve najveće kompanije. Osim toga, do sada se nijedna kuća nije razdvajala u ovom postupku i na način kako je predviđeno Zakonom iz 2005. Napominjem da su kompanije koje su u

međuvremenu došle na ovo tržište počele da rade tako što su odmah formirana dva pravna lica, dve kompanije, jedna za životno, jedna za neživotno osiguranje. Svi mi u delatnosti osiguranja slažemo se s tim da zakonodavac treba da pokuša da nađe korektno rešenje u vezi sa smanjenjem troškova tih kompanija, ne bi li uslovi za poslovanje postali makar približno jednaki – rekao je Botić, koji je potom govorio i o osiguranju od elementarnih nepogoda kao mogućem obaveznom osiguranju.

Naime, Darko Botić smatra da ideja o obaveznom osiguranju od elementarnih nepogoda ne znači da zakonodavac treba da u Zakon o obaveznim osiguranjima, kojih ima nekoliko, jednostavno uvede obavezno osiguranje od poplava, zemljotresa i rizika od elementarnih nepogoda, već to da bi država imala interes da subvencionise deo premije i stvori uslove da planira sredstva u budžetu za otklanjanje šteta od elementarnih nepogoda. Dakle, jedan od predloga je da se ozbiljno razmisli o modalitetima uvođenja obaveznog osiguranja od elementarnih nepogoda.

Sledeći panelista Zoran Višnjić, generalni direktor „Uniq osiguranja”, smatra da i pored toga što je delatnost osiguranja u Srbiji solidna, ona ipak stagnira.

Takođe je potvrdio da su osiguravači u Srbiji ujedinjeni u pogledu delatnosti životnih osiguranja, koja su izuzetno bitan instrument finansijskog ulaganja i jedini instrument koji na duži rok obezbeđuje garantovani prinos.

–To je dobro pre svega za državu zato što taj novac može da investira na duži rok, a dobro je i za delatnost osiguranja zato što možemo da se razvijemo i zapošljavamo stanovništvo Srbije – objasnio je ovu ideju Zoran Višnjić.

Drugi projekat o kojem je Višnjić govorio jeste onaj koji se odnosi na osiguranje od prirodnih katastrofa. Tu je Ministarstvo finansija izašlo u susret osiguravačima. Na projektu se radi ozbiljno, a Ministarstvo treba da uloži pet miliona dolara u reosiguranje kako bi se na regionalnom nivou formiralo reosiguravajuće pokriće i izbegla situacija kakva je nedavno viđena u Kraljevu.

– Tužna je činjenica da je samo pola procenta domaćinstava osigurano od zemljotresa. Šta se dešava kada oni koji nisu želeli ili nisu mogli da se osiguraju dožive katastrofu kakva je pogodila Kraljevo? Mi moramo da radimo na podizanju svesti o značaju osiguranja, i da postepenim uvođenjem njegove obaveznosti, kao što je to, recimo, Rumunija uradila pre dve-tri godine, pomognemo da se zaštite domaćinstva i biznis u Srbiji. Napomenuo bih nešto i o konkurentnosti i regulativi. Mnogo toga rečeno je u vezi s povećanjem domaće štednje, konkurentnosti, prirodnih tržišnih

monopola, zavisnosti dobavljača od velikih ritejlera, ulogom države i pravom merom za to.

I direktor "Uniqa osiguranja" osvrnuo se u svom izlaganju na negativne posledice odredbe Zakona o osiguranju, koja propisuje obavezno razdvajanje životnog od neživotnog osiguranja.

Osim toga, istakao je i da država mora imati više sluha za osiguravajuće kuće i raditi na razvoju konkurentnosti zato što ona u Srbiji nije zadovoljavajuća.

– Predvidivost nije velika i to rasteruje investitore iz ove zemlje. Ono što možemo takođe da definišemo jeste odgovor na pitanje koja je uloga osiguranja u zdravstvenom sistemu, i koja je njena uloga u naplati trgovinskog potraživanja. To su dve oblasti koje u ovom trenutku uopšte nisu razvijene. Prema tome, postoji veliki potencijal za razvoj delatnosti osiguranja – kazao je Zoran Višnjić.

Učesnik Biznis forma iz Slovenije Zvonko Ivanušić, predsednik Uprave „Sava Re“, bio je poslednji izlagač. Skup na Kopaoniku ocenio je kao veoma interesantan, poredio je investicioni potencijal slovenačkog i srpskog osiguranja i podržao stavove srpskih osiguravača po pitanju životnih osiguranja.

Ivanušić na Panelu govori i o premijama za osiguranje od auto-odgovornosti u Srbiji. Prema njegovim rečima, prosečna premija za osiguranje od auto-odgovornosti u Srbiji iznosi 90 evra, u Crnoj Gori 140, u Bosni 150 i u Hrvatskoj 200 evra.

– Svi mi koji radimo na tržištu Srbije i prodajemo polise osiguranja od auto-odgovornosti stvaramo gubitke. Dugoročno, to nije dobro, a svi radimo na duge rokove. Mi ćemo izdržati, ali treba razmišljati i o tome kao što se razmišlja o životnom osiguranju. A što se tiče razdvajanja životnog i neživotnog osiguranja, rekao bih samo ovo: uslov je da imamo određena iskustva sa kopiranjem zakona. Čuvajte se nekritičkog kopiranja zakona. Zakonodavstvo je potrebno prilagoditi posebnostima domaćeg tržišta. Evo, na primer, Direktiva Solventnost II. U ovom trenutku niko još ne zna šta je to Solventnost II. Imamo studije i nagađanja od studije do studije. Slažem se da moramo biti transparentni, a regulativa tvrda – rekao je Ivanušić.

On je dodao da 50 odsto uspeha čini teorijsko znanje, a preostalih 50 procenata iskustvo, što treba imati u vidu kada se priča o uticajima Zapada na zemlje u našem regionu. Ivanušić je govorio i o odnosu životnog i neživotnog osiguranja u Sloveniji, gde je ovo prvo u porastu, a drugo beleži mali pad.

Predsednik Uprave „Sava Re“ rekao je i da u Srbiji postoji dva miliona domaćinstava, a da je samo 35.000 njih

osigurano od različitih vrsta rizika. Učesnik Foruma iz Slovenije istakao je da je pitanje treba li neki kapital prodati uslovljeno postojanjem konkurentnog tržišta.

U vezi s pitanjem vlasništva, mr Milenka Jezdimirović rekla je da u okruženju postoje iskustva da su mudre vlade i zemlje sačuvale svoj deo finansijskog uticaja putem osiguranja.

– Ako uzmemo u obzir činjenicu da je na prostoru bivše Jugoslavije, koja je imala 22 miliona stanovnika, ostvareno 4,4 milijarde evra osiguravajuće premije, od kojih samo dva miliona stanovnika Slovenije danas imaju 2,2 milijarde evra, a sve ostale republike zajedno dve milijarde, to pokazuje da slovenačka država osiguranje u svojim rukama drži kako valja. „Dunav“ treba osvežiti, prekomponovati, restrukturirati i zadržati u rukama države ili u domaćem vlasništvu – naglasila je direktorka Kompanije „Dunav osiguranje“.

Povodom zemljotresa u Kraljevu i uloge države posle te prirodne katastrofe, mr Mila Jezdimirović ispričala je kako je u Ministarstvu finansija Republike Srbije, pored ostalog, bila zadužena za stavku u budžetu koja i danas postoji, a zove se *pružanje pomoći za otklanjanje posledica od elementarnih i drugih većih nepogoda*.

– Uvek smo se mučili prilikom koncipiranja budžeta i pitali se koliko novca da odredimo za tu stavku, jer postoji poseban zakon koji kaže da Republika pruža pomoć u otklanjanju posledica od elementarnih i drugih nepogoda većeg obima. Zato smo pod pojam *posledice ili štete većeg obima* podveli štete čiji je iznos verifikovala Republička komisija i koji prelazi 10 odsto ukupnog dohotka opštine ostvarenog u prethodnoj godini. Uvek je bila drama, jer smo imali i odredbu u zakonu koja kaže da Vlada, izuzetno, može odobriti interventna sredstva ukoliko su ugroženi život i zdravlje ljudi. I kad god se negde dogodila elementarna nepogoda, imali smo priliku da upravo tu odredbu primenimo i da taj mali iznos sredstava preraspodelimo kao interventnu pomoć, ne čekajući procenu šteta. Kada se dogodila katastrofa u Kraljevu, „Dunav“ je imao oko 400 polisa kojima su se građani osigurali od rizika od zemljotresa. Moram reći da su nas građani koji su imali polise dočekali kao ozebao sunce, i kad su se uverili koliko su, uslovno, malo novca dali, a koliki je iznos pokrića iz polise, bili su veoma zadovoljni – rekla je Mila Jezdimirović i podvukla da su ovakve vrste pomoći ljudima neophodne.

MR MILICA D. SLIJEPEVIĆ